NO STĀMERIENAS AR RITENI UZ LITENI

Maršruts GPX formātā

Nr. 165 | 30 km

Maršruts

Maršruts savieno Gulbenes-Alūksnes šaursliežu dzelzceļa līniju ar vēsturisko Ieriķi-Pitalova platsliežu līniju. Brauciena laikā iepazīsi Bānīša zemes lauku ainavas, arhitektūras pērles un noskaidrosi, kur iedvesmu smeļas vietējie amatnieki. Litenē apskatīsi dziesmās apdziedāto Liepceliņu un līkumotajos Pededzes krastos esošo Litenes muižu un parku. Veiksi aktīvu posmu vietā, kur reiz ik dienu kursējis vilciens maršrutā Ieriķi – Gulbene – Sita. Ļausies Stāmerienas pils valdzinājumam un izmetīsi loku gar ainavisko Stāmerienas ezeru, kura atspulgā saskatīsi stalto Stāmerienas Sv. Ņevas Aleksandra pareizticīgo baznīcu.

Maršruta gaita

Stāmerienas stacija un skatu platforma – Mustakrogs – Litenes muiža – SIA "Latvijas pusdārgakmeņi" – Gunāra Cigļa senlietu krātuve – Latvijas armijas nometnes vieta – Dzelzceļa līnija Ieriķi-Abrene – Stāmerienas pils - Stāmerienas Sv. Ņevas Aleksandra pareizticīgo baznīca – "Stancmuiža"

Ceļa segums

22% asfalts, 78% grants/zemes segums

Ieteicamais laiks

Maijs – Oktobris

Garums

30 km

Ilgums

~ 4 stundas

Grūtības pakāpe

Vidējas grūtības

Sākuma punkts, beigu punkts

Stāmerienas stacija

GPS: 57.2359, 26.8830

Marķējums

Dabā nav marķēts

Sabiedriskais transports

Divas reizes dienā posmā Gulbene–Alūksne/ Alūksne–Gulbene kursē "Gulbenes – Alūksnes bānītis". Šaursliežu vilciena kustības grafiks – www.banitis.lv

Der zināt!

Atsevišķos maršruta posmos, atkarībā no meteoroloģiskiem un citiem apstākļiem, var būt slikta ceļa kvalitāte, smiltis, dubļi. Maršruts iet gar privātmājām, kur var būt nepiesieti suņi. Katrs ir atbildīgs par savu drošību maršruta veikšanas laikā.

Glābšanas dienesti: 112

Ievēro principu "Dabā ejot. Ko atnesi, to aiznes!"

Velonoma un pakalpojumi

Velosipēdu pārvadājumi, velonoma

SIA "Alirem"

Gulbene, Stāmeriena

T.: +371 26477710

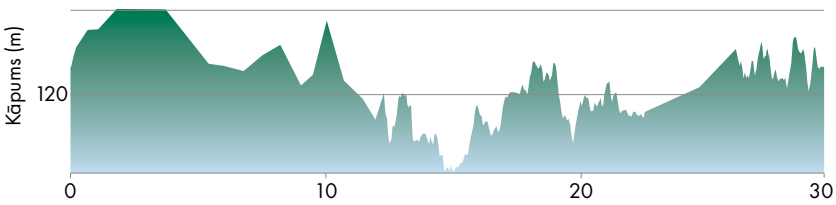

Foto: E. Podniece

Foto: E. Podniece

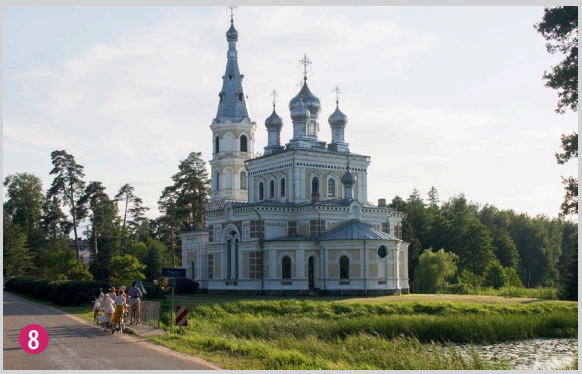

Foto: E. Podniece

Foto: E. Podniece

Foto: E. Podniece

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

www.visitaluksne.lv www.visitgulbene.lv

Tūrisma maršruts izveidots un materiāls izdots Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. - 2020.gadam apakšpasākuma "Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība" realizētā projekta Nr. 19-00-A019.332-000006 "Bānīša zemes labumi – 33 km garumā un platumā!" ietvaros.

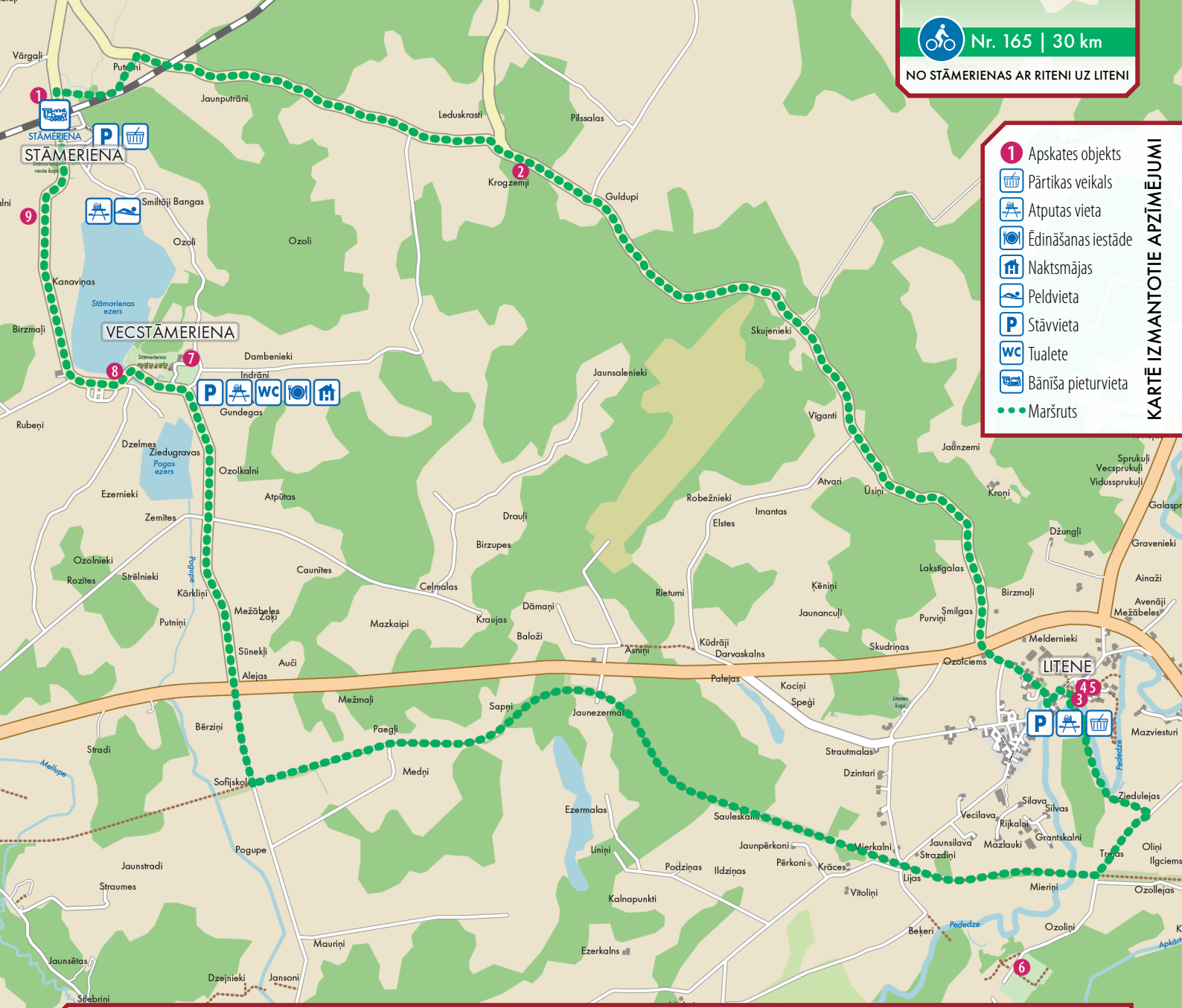

1 Stāmerienas stacija, tilts pār Ludzupīti un skatu platforma

Stacijas pasažieru ēka būvēta reizē ar Pļaviņas - Valka dzelzceļa līniju un arhitektoniski veidota 20. gs. sākumam raksturīgā stilā. Sākotnēji stacijas nosaukums bija Stāmere, bet, lai saskaņotu staciju nosaukumus ar jaunajiem vietvārdiem, 1927. gadā tā pārdēvēta par Stāmerieni. Arī Ludzupītes tilts celts reizē ar sliežu izveidi 1901./02. gadā, tā celtniecībai izmantoti olu baltumi. Blakus stacijai ir izveidota skatu platforma ar labiekārtotu piknika vietu, no kuras četrreiz dienā vērojams Bānītis.

GPS: 57.2359, 26.8830

2 Mustakrogs

Krogs Kalnamuižas, Litenes muižas un Stāmerienas muižas krustcelēs. Nosaukums tulkojot no igauņu valodas – Melnais jeb Tumšais krogs. Starpkaru periodā ēkā atradās pagasta nabagmāja. Kroga ēka saglabājusies daļēji, pārbūvēta par dzīvojamo māju.

GPS: 57.2318, 26.9521

3 Litenes muiža

Līkumotās Pededzes upes krastos slejas Litenes muiža. 19. gadsimtā tapusī majestātiskā muiža ir barona Otto fon Volfa lolojums. Te varēsi doties pārsteigumiem pilnā pastaigā, atvilkt elpu romantiskajā Litenes muižas Tējas namiņā, baudot upes, kur reiz zvejotas pērles zirņa lielumā, tecējumu.

T.: +371 29204507

GPS: 57.1908, 27.0291

4 SIA "Latvijas pusdārgakmeņi"

Litenes muižas teritorijā – vēsturiskajā stallī atrodas Latvijas pusdārgakmeņu kolekcija! Šeit skatāmi Latvijā atrastie dārgakmeņi – pusdārgakmeņi: jašma, grafiskais pegmatīts, dziednieku zelts, granītporfīrs ar zilo kvarcu, ķiniešu rakstakmens. No šiem pusdārgakmeņiem Litenes darbnīcā izgatavo rotaslietas un suvenīrus.

T.: +371 26684985

GPS: 57.1916, 27.0294

5 Gunāra Cigļa senlietu krātuve

Litenes muižas saimniecības ēkā skatāma iespaidīga senlietu kolekcija. Saimnieka pavadībā iepazīsi sadzīves priekšmetus, zemkopības un lauksaimniecības tehniku, kā arī senos spēkratus.

T.: +371 26467087

GPS: 57.1916, 27.0294

6 Latvijas armijas nometnes vieta

1930. gadu nogalē šeit atradās Latvijas armijas vasaras nometne. 1941. gada vasarā nometnes vietā pret latviešu virsniekiem tika vērsts staļinisma terors. Nepilnu pustūkstoti latviešu virsnieku aizsūtīja uz Noriļsku Sibīrijā, daļu nošāva un slepus apraka tuvējā mežā. Vēsturiskās vietas izziņai izveidoti informācijas stendi, karoga masts ar skatu platformu un labiekārtota ugunskura vieta.

GPS: 57.1693, 27.0202

7 Stāmerienas pils

Baronu fon Volfu Stāmerienas muižas kungu māja, kuras būvniecība uzsākta 19. gs. pirmajā pusē, nodedzināta 1905. gada revolūcijā, bet 1908. gadā atjaunota historisma stilā– saskatāms ievērojams vēsturisku stilu sajaukums. Jumta un fasādes restaurācija pabeigta 2019. gadā. 20. gs. 20.-30. gados vairākkārt viesojies itāļu rakstnieks Dž.T. di Lampedūza, pēdējās Stāmerienas muižas baroneses Aleksandras fon Volfas vīrs. Pēc Otrā pasaules kara ēkā ierīkots lauksaimniecības tehnikums, vēlāk pilī saimnieko ciema padomes izpildkomiteja un sovhozs "Stāmeriena". Pils atvērta apskatei.

T.: +371 25755784

GPS: 57.2164, 26.8998

8 Stāmerienas Sv.Ņevas Aleksandra pareizticīgo baznīca

Mūra baznīcas celtniecība pabeigta 1904. gadā. Tās torņu krustus rotā kalnu kristāli, ko dāvinājuši brāļi Boriss un Pauls fon Volfi. Ēka pilnībā restaurēta 2004. gadā. Baznīcas iekštelpu apskate – iepriekš piesakoties.

T.: +371 29178536

GPS: 57.2157, 26.8925

9 "Stancmuiža"

Vietvārds cēlies no vietas agrākā nosaukuma "Konstances pusmuiža". Pusmuižas ēkas laika gaitā pārveidotas un pielāgotas vajadzībām. Vienā no ēkām atrodas izlaušanās spēles istaba (Escape room) "Xalianse".

T.: +371 29259527

GPS: 57.2270, 26.8811

Karte: © OpenStreetMap contributors